

І. Аліференко,
директор Чернігівської обласної універсальної
наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка

РІК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОУНБ ІМ. В. Г. КОРОЛЕНКА

ПРЕЗИДЕНТ України своїм Указом № 641/2015 від 16.11.2015 р. оголосив 2016 р. Роком англійської мови в Україні. Цим документом визначено, що заклади культури, зокрема бібліотеки, мають здійснювати заходи, спрямовані на заохочення різних вікових груп населення до вивчення англійської мови, підвищення рівня володіння нею. Бібліотеки активно долучилися до реалізації указу, адже мають для цього значні фонди, в т. ч. велику кількість друкованих документів, видань художньої літератури англійською мовою, електронні ресурси, спеціальні комп'ютерні програми, такі як *Rozetta Stone*, *Voxy*, *Duolingo*, *English 123* та ін.

Сучасні технічні засоби – робочі станції з доступом до Інтернету, обладнані спеціальними пристроями (навушниками, гарнітурою), інтерактивні дошки, електронні пристрої для читання – дають змогу самостійно вивчати мову за допомогою різноманітних інтерактивних методик.

Українська бібліотечна асоціація розробила рекомендації, спрямовані на вдосконалення діяльності бібліотек зі сприяння вивченню англійської мови.

Бібліотеки створюють різноманітні розмовні клуби, курси, здійснюють інтерактивні заходи: акції, конкурси, презентації. Залучають до співпраці волонтерів – носіїв мови чи викладачів, які пройшли стажування за кордоном.

Особливу роль у цьому процесі відіграють інформаційні центри «Вікно в Америку», що були відкриті та функціонують по всій Україні за підтримки Посольства США в Україні. Загалом діють 28 таких центрів.

У Чернігівській ОУНБ ім. В. Г. Короленка інформаційний центр (ІЦ) «Вікно в Америку» функціонує з 2006 р. при відділі документів іноземними мовами з метою надання актуальної інформації про США та поповнення фондів бібліотеки англомовними виданнями. Тут до послуг користувачів – безкоштовний онлайн-доступ до ресурсів англомовної бази даних eLibraryUSA. Це мільйони повнотекстових статей із провідних журналів світу і довідкових джерел з усіх галузей знань, починаючи з 1920-х рр. і до наших днів.

Центр «Вікно в Америку» став місцем проведення лекцій, вечорів, презентацій американських фільмів, літературних творів, зустрічей із цікавими людьми, що сприяє кращому пізнанню культури США. Чернігівський центр вирізняється співпрацею з особливим партнером у реалізації цього проекту – урядовим агентством США Корпус Миру, яке покликане зміцнювати мир і взаєморозуміння між народами світу.

З 2008 р. двічі на рік бібліотека гостинно приймає волонтерів, які прибувають в Україну за про-

грамою Корпусу Миру та беруть активну участь в організації та проведенні заходів центру. Ще тоді волонтер Корпусу Миру Дж. ЛаПлант заснував *English Speaking Club* (Клуб любителів англійської мови), під час засідань якого учасники спілкуються тільки англійською. Заняття відбуваються за участю керівника та волонтерів Корпусу Миру. На уроках широко використовуються англомовні журнали, енциклопедії, документи, ігри, аудіокниги, документальні та художні фільми. У цьому допомагають різноманітні технічні засоби: планшети iPad, електронні рідери, інтерактивна дошка, комп'ютерна техніка, що були отримані за підтримки Посольства США в Україні.

Центр працює за кількома напрямками з урахуванням читацького контингенту та запитів користувачів. Це *English Speaking Club for Kids* (Англійська для дітей), *English Speaking Club for Youth* (Англійська для молоді), *Leader Image Group* (Лінгвістичний клуб), *Grammar Movie Club* (Перегляд англомовних фільмів), *Strong Voices* (Мистецтво публічного виступу), *Speed English* (Швидка англійська), *Game Club for Kids* (Ігровий клуб для дітей), *Game Club for Adults* (Ігровий клуб для дорослих).

Особливо популярним є *English Speaking Club*, де будь-яка людина має змогу поспілкуватися з носіями мови, підвищити свій рівень англійської. Заняття клубу відбуваються у вигляді вечірок. Тож із кожним разом охочих провести час у стінах бібліотеки стає дедалі більше. Замість звичних 20 відвідувачів клубу на заняття приходять близько 100 осіб!

Так, *English Speaking Club* провів *Harvest Festival*, присвячений подіям з історії США. Організатором заходу виступив волонтер Корпусу Миру К. Колд. Було відтворено свято вшанування першого врожаю, яке відзначили пілігрими з Плімутської колонії в 1621 р. після голодної зими в Новому Світі. Колоністи, які вижили завдяки допомозі індіанців, влаштували для себе і своїх рятівників триденне святкування з молебнями подяки і бенкетом. Під час заходу було встановлено п'ять столів, кожен з яких символізував будинок сім'ї пілігримів-першопоселенців, перед якими були поставлені конкретні завдання. Одночасно учасники навчалися виконувати автентичний танець пілігримів, грати в *Stool-ball* (прототип крикету) та дуже популярну серед колоністів настільну гру *Nine and Twelve Men's Morris*, котра бере свій початок ще від часів Римської імперії, читали поеми В. Бредфорда, співали пісні й насолоджувалися грою К. Колда на кені – традиційній флейті, поширеній серед індіанців регіону Анд.

Великі враження залишилися у членів клубу від святкування цьогорічного Хелловіну, якими вони поділилися у Фейсбуці. Наприклад, С. Бондар написала: «Наше заняття на Хелловін в *English Speaking Club* було дуже веселим, цікавим, пізнавальним і насиченим. Були танці, ігри, віщування на вдачу, читання долі по руці й невеликий концерт. Дякую всім організаторам! Тільки позитивні емоції!». І далі: «Кожна людина, яка вивчає англійську мову, має свої стимули і цілі. Для одних це додаткові кошти на роботі, кар'єра, просування по службі, для інших – хобі і нові знайомства, для деякого це туризм і відкриття нових країн й культур, а деяким людям просто необхідна зміна навколишнього середовища. Ми всі різні, але маємо одну ціль. Наш *English Speaking Club* неймовірно допомагає нам у цьому. Дякую всім, хто докладає зусиль організовувати наші заняття та робити їх цікавими та різноманітними».

Заняття в клубах розраховано на користувачів з різним рівнем підготовки. Так, *English Speaking Club for Youth* (керівник Т. Юрієгас) створено для підлітків від 12 до 16 років. Питання, які порушуються під час його занять, не тільки спонукають юнацтво вивчати мову, а й допомагають вирішувати різні проблеми. Зокрема, тут обговорювалися такі актуальні теми, як «Тиск з боку однолітків», «Шкідливість наркотиків, тютюнокуріння та вживання алкоголю», «Обов'язки чоловіків та жінок». Під керівництвом Трейсі всі учасники мають змогу працювати в групах, спілкуватися англійською, грати й вільно висловлювати свої думки.

Завдяки Л. Свонсон, волонтеру Корпусу Миру, відновив свою роботу розмовний клуб для дітей *English Speaking Club for Kids*. Під час занять діти із задоволенням грають, вивчають нові слова, вирази, співають і танцюють.

Бібліотека активно співпрацює з різними приватними організаціями, що надають послуги з навчання іноземних мов. Цього року за сприяння Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської облдержадміністрації, місцевої влади спільно з Приватною мовною школою реалізується проект *Speed English* у рамках Національної програми вивчення та популяризації іноземних мов «Україна Speaking», що координується ініціативою *GoGlobal*. Кожної останньої суботи місяця о 12:00 розпочинається гра англійською мовою для дорослих.

Принцип проведення *Speed English* аналогічний популярному у світі формату *Speed dating* (з англ. – швидке побачення), в рамках якого відбуваються бліц-знайомства, експрес-знайомства. Метою бібліотечної зустрічі стала інтенсивна розмовна практика учасників з різними співрозмовниками, в т. ч. носіями мови.

Заходу передувала величезна організаційна робота: відбулися переговори з представниками місцевої влади щодо важливості таких занять; на виділені з місцевого бюджету кошти виготовили й розповсюдили рекламу по всьому місту (сіті-лайти, банери, плакати, флаєри). 26 березня 2016 р. відбулася перша гра для дорослих проекту *Speed English*, на яку прийшло понад 50 учасників. Організаторами

заходу виступили Приватна мовна школа та центр «Вікно в Америку» за підтримки місцевої влади. Керівник школи Н. Черевко, маючи багатий досвід проведення таких заходів, відразу захопила аудиторію процесом спілкування. Учасники залишилися задоволені новим форматом заходу, спрямованого на вдосконалення мовлення, та з натхненням продовжують оволодівати англійською.

У рамках Року англійської мови та Днів Америки в Україні ініціатива *GoGlobal* спільно з Посольством США в Україні організували цікаву акцію для внесення її до Книги рекордів Гіннеса: українці одночасно вчили англійську під час наймасштабнішого в історії нашої країни та світу уроку англійської мови. Люди зібралися на 104 майданчиках у 55 містах. У Чернігові урок відбувся в ОУНБ ім. В. Г. Короленка в рамках проекту *Speed English*. 28 травня о 13:30 за київським часом розпочалося заняття з англійської, що тривало 35 хвилин. Масовий урок проводився у форматі розмовного клубу, під час якого вчителі ставили запитання, а учасники відповідали на них, спілкуючись між собою. Завершився урок підсумковим тестом. За підрахунками організаторів, Україна мала перевершити рекорд.

Варто зазначити, що серед обласних бібліотек, котрі брали участь у заході, наймасовішим виявився урок саме в головній книгозбірні Чернігівщини. Було зареєстровано 123 учасники – діти і дорослі не лише з Чернігова, а й з інших міст і містечок області. Проведення уроку фіксувалося відразу кількома камерами. Численні спостерігачі стежили за відповідністю перебігу уроку умовам встановлення рекорду. Урок провели К. Колд і Н. Черевко.

Вивчати мову чи вдосконалювати володіння нею можна і граючись. Так проходять заняття клубу *Game Club* – спільного проекту ІЦ «Вікно в Америку» та освітнього центру *LINGUA*. Діти й дорослі з початковим рівнем знань грають у популярну гру *Mafia* англійською мовою. Такі заняття є прекрасною можливістю для дітей та їхніх батьків разом весело, а головне – з користю провести час.

Волонтери Корпусу Миру беруть активну участь у спільних заходах центру та інших закладів культури і громадських організацій. Робота розмовних клубів із приходом у бібліотеку волонтера К. Колда урізноманітнілася. Крім проведення традиційних занять, започатковано спеціальний клуб *Strong Voices*, в якому проходить навчання мистецтва публічного виступу англійською мовою. Заняття з майстерним викладачем К. Колдом дають змогу учасникам клубу зрозуміти, що достатньо бажання людини працювати над собою, аби подолати всі труднощі на шляху до оволодіння ораторським мистецтвом.

21 травня 2016 р. відбувся перший тренінг *Strong Voices*. Учасники вчилися опановувати свої емоції перед виступом і виконували поставлені завдання.

Чернігів – туристичне місто, в якому є чимало чудових кафе і ресторанів. У рамках програми «Україна Speaking» до Міжнародного дня англійської мови, який відзначають 23 квітня, було проведено акцію, під час якої працівникам закладів гро-

мадського харчування та таксистам роздавали пам'ятки, котрі допоможуть їм спілкуватися англійською мовою.

Також фахівці центру «Вікно в Америку» і К. Колд з'ясували, чи вміють чернігівські офіціанти спілкуватися англійською з відвідувачами. Американці були приємно вражені досить високим рівнем володіння мовою цими працівниками. Результати вивчення стали доказом того, що Чернігів є дійсно європейським містом, де туристів зустрічають доброзичливі спеціалісти, котрі дбають про рівень своєї професійності, однією зі складових якої є володіння іноземною мовою. А вдосконалити свої знання мов мешканці міста можуть саме в Чернігівській ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

Інформаційний центр «Вікно в Америку» співпрацює з вищими навчальними закладами, зокрема в рамках програми «Україна Speaking». Для популяризації вивчення англійської мови проводяться різноманітні заняття. Одним із найцікавіших була зустріч у клубі *Leader Image Group* з участю кандидата філологічних наук, доцента кафедри германської філології Чернігівського національного педагогічного університету (ЧНПУ) ім. Т. Г. Шевченка Т. Чередник на тему «Хорорний світ англосмовної фантастики». Викладач ознайомила присутніх із найкращими зразками світової фантастики, зокрема з творчістю С. Кінга. На прикладі деяких його творів було продемонстровано літературні прийоми заглиблення читача в жахливий світ вигадки. Т. Чередник порівнювала твори С. Кінга з творами інших письменників-фантастів: Г. Уеллса, Е. По та Р. Бредбері. Під час дискусії учасники обговорювали спільні риси творчості письменників-фантастів та основну ідею їхніх творів.

Крім того, для студентів другого курсу філологічного факультету ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка проводяться зустрічі в *Movie Club*. Переглядаючи англосмовні фільми, учасники вдосконалюють граматичні мовні форми. На одному із заходів з усієї колекції американських фільмів, представлених у центрі «Вікно в Америку», було обрано цікаву стрічку, засновану на реальних подіях, – «Серфер душі». Це історія про Б. Гамільтон, людину надзвичайної волі та жаги до життя. З дитинства дівчинка захоплювалася серфінгом, і якось на північному узбережжі Гауаї, що на Гавайях, на 13-річну Бетані напала акула, внаслідок чого дівчина залишилася без лівої руки і ледь не загинула. Проте сила волі та незламний характер зробили неможливе – Бетані знову стала на дошку і почала брати участь у змаганнях на правах повністю здорового серфера. Учасники клубу ділилися своїми враженнями від переглянутого фільму, аналізували фактори, завдяки яким ця дівчина змогла впоратися з жахливими обставинами життя, не зневірилась і не впала у відчай, а продовжила боротьбу.

Важливість вивчення англійської мови як мови міжнародного спілкування важко переоцінити. Існує велика кількість ресурсів, традиційних та нетрадиційних методик для оволодіння іноземною мовою, серед яких сучасному користувачеві досить легко розгубитися.

6 лютого 2016 р. в центрі «Вікно в Америку» відбувся семінар на тему «Доступне вивчення англійської мови за методикою Зам'яткіна М. Ф.». М. Зам'яткін закінчив факультет іноземних мов, вивчав іноземні мови самостійно, багато років жив у США, де працював перекладачем і викладав іноземні мови співробітникам ЦРУ. Він декілька років працював в Інституті іноземних мов Міністерства оборони США в Монтерей, розробив власний метод викладання іноземних мов.

Своїм досвідом вивчення англійської мови за цією методикою поділився талановитий і дуже креативний користувач бібліотеки С. Мукомел, котрий наголосив на тому, що людина будь-якого віку та інтелектуального розвитку, якщо докладе певних зусиль, зможе оволодіти іноземною мовою за методикою М. Зам'яткіна. С. Мукомел консультував щодо перших кроків на шляху оволодіння англійською за цією методикою, наводив приклади роботи з текстами під звуковий супровід. Під час семінару було показано яскраві презентації та гумористичні відео.

Багато заходів бібліотеки проводяться у співпраці з волонтерами – викладачами вишів, які не шкодують власного часу і зусиль, прагнучи зробити цей світ кращим. Ми дуже вдячні Корпусу Миру за талановитих і відданих волонтерів. Особливо хочеться подякувати унікальній людині – К. Колду, який на високому професійному рівні проводить засідання клубів англійською мовою, присвячені історії США. Цей волонтер – зразок відданості справі та любові до своєї батьківщини.

На семінарах, організованих для директорів бібліотек та координаторів центрів, кожного разу наголошується на особливостях роботи з волонтерами. За свою роботу ці люди не отримують заробітної плати, тому наше завдання – не тільки залучати їх до співпраці, а й усіляко виявляти повагу і вдячність за самовідданість. Маючи можливість відзначити кращих волонтерів, ми даруємо їм невеличкі сувеніри, запрошення на вистави, концерти, корпоративи з нагоди святкування Всеукраїнського дня бібліотек. Цього року всі волонтери бібліотеки отримали подяки.

Сучасна бібліотека перестала бути просто книгозховищем, а перетворилася на центр інтелектуального життя та культури, місце для зустрічей за інтересами. Це повною мірою стосується і Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка, відділ документів іноземними мовами якої та ІЦ «Вікно в Америку» стали тим місцем, де збираються друзі, однодумці, куди приходять цілими родинами. Лише за неповний 2016 р. було проведено 139 заходів, які відідало близько 4 500 осіб.

Кількість користувачів бібліотеки постійно зростає, і одним із головних її завдань залишається допомога всім охочим в оволодінні англійською мовою, поєднуючи це навчання з цікавим і корисним проведенням дозвілля.